

Jan Darsa

Ale nevím, jestli vám manžel dokázal říct všechno to, co jste chtěli. Prostě je mu opravdu osmdesát pět let a měl řadu velkých nemocí, jak potíže i zdravotní, takže jsem měla pocit, že to ani není správný, že jste si ho vybrali a že chcete od něj nějaký povídání.

Lada: Řekla na úvod paní Darsová, manželka našeho pamětníka. Pan Darsa je původem Němec a celé dětství prožil v německy mluvících Strkovicích. Od třinácti let zažil spoustu dobrodružství.

Mezi ně patřilo i sbírání nevybuchlých pum za vesnicí.

Tak jsme ty pumy skutečně sesbírali a podél silnice byly takové hraniční mezníky, nebo jak se tomu říká.

Ondra: Se skupinou dalších kamarádů se rozhodl vyzkoušet, co se stane, když pumu hodí.

Tak jsme vzali tu pumu a z určité vzdálenosti, to jsme věděli zase, jsme to hodili na ten kámen.

Tak a potom začala z té pumy vystříkovat, já nevím, co to bylo, síra nebo prostě nějaká chemikálie, která hořela, no a prostě pořádně hořela a my jsme jako, to jsme taky nevěděli, no, nic jsme nevěděli, jestli to je puma nebo výbušnina. Tak jsme vzali kameny a teď jsme ještě do toho cíleně směřovali ty kameny a jak ty kameny do toho vletěly, do toho ohně, do té pumy, tak to začalo stříkat ještě víc a ještě víc, no, a pak to dohořelo. Tak to se nám povedlo několikrát. No, a pořád to bylo bez vědomí rodičů, prosím vás, to rodiče vůbec nevěděli. Dneska bych si netroufl vzít do ruky takový předmět a hodit ho, no, deset metrů na ten kámen.

Kristýna: Na vesnici ale neshazovali jen pumy. Z nebe padaly i letáky.

A tak jsme sesbírali ty letáky, to samozřejmě bylo nebezpečný, protože ti Němci viděli nás, kluky, jak jsme měli v ruce ty letáky, tak bylo nebezpečný, že by z toho vyvodili nějaké závěry.

Ondra: Jenže málo z nás vědělo, co to ty letáky jsou. A tam směřovala naše další otázka.

No, tam bylo napsáno prostě, jací ti Němci jsou ve skutečnosti, co všechno tady udělali, tedy špatně, že jo.

Kristýna: Jeho další nemilá zkušenost s válkou se odehrála nedaleko Mostu. Jeho otec se ho rozhodl vzít do Kopist.

Tak pojedeme se podívat do Mostu, spíš do Kopist, kde bylo dva tři čtyři dny předtím bylo velký bombardování. Tady nalétaly americká letadla a shazovala tam ty pumy. A tak jsme se jeli podívat, no, a ta vesnice, jestli znáte Kopisty, já nevím, to je tady, tak každý pátý šestý domek byl rozbořený.

Lada: A aby nebyly vybombardované domy na čtrnáctiletého kluka dost, viděl i krutý pochod smrti ve Vidovli. Němci táhli vězně na západ, pryč od Rudé armády. Viděl je na vlastní oči, jak procházeli vsí.

Ti vězni už nemohli dále a ti Němci jim neměli co dávat, neměli žádný jídlo. A oni byli stejně oslabeni, to byli kost a kůže.

Ondra: Měli takový hlad, že je Němci poslali žebrať k vesničánům. Jedna selka se nad nimi ale slitovala a dala jim brambory pro zvířata.

Ta německá selka řekla: „Tak tady máte na dvoře haldu brambor, to jsou vařený brambory, to můžete jíst.“ No, oni to viděli, to bylo asi deset těch trestanců. Ti se vrhli na to a jedli to přímo ze země šlupky nešlupky a jedli ty brambory.

Kristýna: Po chvíli hlídači zapískali, aby se skupina mohla vydat dál. Jenže jedna žena se zpozdila.

Tak tam přišla jedna zubožená, zmrzačená, pokulhávala, měla jenom deku přes sebe a přišla tam pozdě. A ti němečtí vojáci nebo voják se rozčílil. No, a uhodil ji pažbou přes hlavu. Ta se tam skácela. Tu tam nechali ležet, no, a odpochovali směrem na Žatec.

Lada: Sám svůj život zhodnotil v jedné větě.

V tom životě jsem měl štěstí, že jsem měl řadu dobrých přátel, dobré učitele, dobré kantory, kteří se mně věnovali a proto jsem se také dostal až do Prahy.

Kristýna: Tam chodil na vysokou školu a dále se přestěhoval se svou ženou do Mostu díky umístěnkám. Tam získal i svou první práci.

Já jsem učil na průmyslové škole v Mostě do sedmdesátého roku a od sedmdesátého roku jsem byl ředitelem pedagogické školy a obchodní akademie v Mostě.

Ondra: Poté se do výpovědi vložila jeho žena Marta, která měla zajímavé setkání s vojáky Rudé armády.

Ti Rusové jako byli vstřícní a pořád chtěli něco jiného. Říkali: Vodku! Tak vzali lidi vodu, nosili kbelíky vody. Mysleli si, že se chtějí umýt nebo prostě, že ji potřebují. A oni: „Ne, vodku. Jinou vodku!“ No, a tak pak na konec se asi domluvili, ale to já už jsem nějak nedokázala zaregistrovat. Já jenom se dívala, že jo, a byla

jsem celá taková vyděšená, ale měla jsem pocit takový radosti, že už jako je konec, protože předtím vlastně byli vždycky takový v tý vesnici se začalo říkat: Jedou Němci! Všichni se schovali a opravdu jely tanky a samopaly a všichni se krčili. A najednou zase: Jedou Rusové! No, a tak to bylo takový první setkání.

Lada: Zajímavé dobrodružství zakončila slovy:

Ale škoda, že to tak rychle utíká, protože už nám je přes osmdesát a tak už se pomaloučku musíme smířit s tím, že zase nastoupí jiná generace, no.

Vypracovali: Lada Bánoková, Kristýna Černá, Do Cong Minh, Zdeněk Koukal, Ondřej Wohl